

Høringsnotat
om
Forslag til lov om ændring af lov om folkeskolen (Gennemførelse af nationale test i skoleåret 2019/2020) (L 126)

1. Indledning

Forslag til lov om ændring af lov om folkeskolen (Gennemførelse af nationale test i skoleåret 2019/2020) har i perioden fra den 27. februar 2020 til den 5. marts 2020 været i ekstern høring hos 94 myndigheder og organisationer. Lovforslaget er også offentliggjort på Folketingets hjemmeside og på Høringsportalen.

Der er modtaget høringssvar fra 25 af de hørte myndigheder og organisationer, heraf et fælles høringssvar fra flere høringsparter (SOSU-skoler og SOSU-skoler – Bestyrelserne). Advokatsamfundet har oplyst, at de ikke ønsker at afgive høringssvar. 15 høringssvar indeholder bemærkninger til lovudkastet. En oversigt over, hvilke af de hørte myndigheder og organisationer der har afgivet høringssvar, er vedlagt.

Det er alene de væsentligste bemærkninger fra høringssvarene, der er medtaget i notatet.

2. Sammenfatning om ændring i lovforslaget i forhold til høringsudkastet

De indkomne høringssvar har ikke givet anledning til at søge lovforslaget ændret.

3. Generelle bemærkninger til lovforslaget

Danmarks Private Skoler – Grundskoler og Gymnasier, Dansk Skoleidræt, Erhvervsstyrelsen, Institut for Menneskerettigheder, Klagenævnet For Specialundervisning, Rigsrevisionen, Rådet for Etniske Minoriteter og Styrelsen For Arbejdsmarked og Rekruttering har meddelt, at de ikke har bemærkninger til lovforslaget.

Generelt er foreningerne og organisationerne positive over for lovforslaget. Dette gør sig gældende for Børne- og Ungdomspædagogernes Landsforbund (BUPL), Danmarks Lærerforening, Dansk Friskoleforening, Dansk Psykolog Forening, Danske Gymnasier, Danske Skoleelever, Danske SOSU-skoler, Danske SOSU-skoler – Bestyrelserne, Fagbevægelsens Hovedorganisation (FH), Foreningen af Døgn- og Dagtilbud for udsatte børn og unge (FADD), Frie Skolers Lærerforening, KL, Rådet for Børns Læring, Skole og Forældre, Skolelederforeningen og Socialpædagerne.

Børne- og Undervisningsministeriet noterer sig den positive modtagelse af lovforslaget.

4. Bemærkninger til lovforslagets enkeltelementer

4.1. Frivillighed for skolerne

4.1.1. Afholdelse af nationale test

Danmarks Lærerforening finder det positivt, at det i skoleåret 2019/2020 bliver frivilligt for nogle skoler at anvende nationale test.

Dansk Friskoleforening hilser enhver opblødning i reglerne velkommen. Det virker både rimeligt og relevant, at (de fleste) folkeskoler gives øget frihed i en fase, hvor der har vist sig at være udfordringer med de nationale test.

Dansk Industri (DI) noterer, at de enkelte skoler i skoleåret 2019/2020 får mulighed for ikke at gennemføre de nationale test i udvalgte eller alle fag og klassetrin. DI støtter ikke muligheden for fritagelse for de nationale test for de enkelte skoler.

Dansk Psykolog Forening byder lovforslaget om at gøre de nationale test frivillige for de fleste folkeskoler velkommen og ser det som en positiv udvikling. Ifølge foreningen er det godt, at der fra politisk side bliver reageret på konklusionerne fra VIVE's evaluering og den nedsatte rådgivningsgruppe om, at der er usikkerhed om, hvorvidt de nationale test kan bruges til at måle den enkelte elevs faglige niveau. Den enkeltes resultat, og evalueringen af barnets evner deraf, bør derfor ifølge foreningen tages med forbehold – et barns evner kan ikke konkluderes alene på baggrund af en test.

Danske Gymnasier kvitterer for, at Børne- og Undervisningsministeriet drager konsekvensen af de evalueringer af de nationale test, som sår tvivl om testenenes anvendelighed og kvaliteten af testenenes resultater. Unødige, uanvendelige og fagligt usikre test bør ifølge Danske Gymnasier undgås på alle uddannelsesniveauer.

Danske Skoleelever finder, at et nationalt testredskab naturligvis skal måle præcist og skal være muligt at anvende som et konkret pædagogisk redskab for både lærer og elever. Derfor bakker foreningen op om lovforslagets generelle intention om at gennemarbejde de eksisterende test og at sikre at de måler elevernes niveau retvisende. Tilsvarende mener foreningen også, at det er en god løsning at sætte de nationale test i bero, indtil en sådan gennemarbejdning forelægges.

Danske SOSU-skoler og Danske SOSU-skoler – Bestyrelserne bifalder fuldt ud, at anvendelsen af de nationale test i folkeskolen begrænses, indtil der er opnået sikkerhed for, at resultaterne er retvisende og anvendelige også på elevniveau. Foreningerne finder det hensigtsmæssigt, at der udpeges et repræsentativt udsnit af skoler, der kan pålægges at gennemføre de nationale test med henblik på at opnå et datagrundlag for sammenligninger på aggregere niveau.

Frie Skolers Lærerforening er tilfredse med, at usikkerheden om de eksisterende tests validitet og brugbarhed fører til, at de fleste skoler ud fra professionel vurdering kan anvende de test, de ønsker i dette skoleår.

Skolelederforeningen finder det vigtigt, at de test, herunder de nationale test, som eleverne i folkeskolen skal anvende, generelt har en høj standard, og at der ikke må være så stor usikkerhed om den enkelte elevs resultat, som det gør sig gældende for de nuværende nationale test. De nationale test skal ifølge foreningen først og fremmest bruges til, at skolerne har gode muligheder for at understøtte elevernes udvikling og samtidig understøtte en sund pædagogisk evalueringskultur på den enkelte skole. Da der hersker stor usikkerhed om de nationale tests validitet, støtter foreningen lovforslaget om, at skolens leder kan beslutte ikke at afholde og anvende disse test i udvalgte eller alle fag og klassetrin.

Socialpædagogerne hilser det velkomment, at det i en periode bliver frivilligt at gennemføre de nationale test i de fleste skoler.

Børne- og Undervisningsministeriet noterer sig at de fleste af de hørte organisationer bakker op om, at de nationale test gøres frivillige for skolerne i skoleåret 2019/2020.

KL mener, at det er problematisk og et fundamentalt brud med den rollefordeling, der er mellem kommunalbestyrelsen og den enkelte skoleleder, at det flere steder i lovforslaget fremgår, at det er den enkelte skoles leder, der beslutter, om der skal afholdes nationale test på den enkelte skole i kommunen. KL mener således ikke, at der er overensstemmelse mellem formuleringerne i lovforslaget og folkeskolelovens § 40, stk. 2, hvoraf det fremgår, at det er kommunalbestyrelsen, der fastlægger mål og rammer for skolernes virksomhed. KL ser derfor gerne, at lovteksten ændres, så det er kommunalbestyrelsen, der træffer beslutning om, hvorvidt der skal afholdes nationale test. KL er herudover ikke enig i, at det vil være tidsmæssigt vanskeligt at nå at indkalde til møde i kommunalbestyrelsen.

Skolelederforeningen mener, at beslutningskompetencen er rigtigt placeret hos den enkelte skoleleder, og at skolelederen i samråd med forældre, elever og medarbejdere har de bedste forudsætninger for at bedømme, om de ønsker at gennemføre testene.

Børne- og Undervisningsministeriet kan oplyse, at det fremgår af lovforslagets bemærkninger til § 1, nr. 2 (side 8), at: "Kommunalbestyrelsen fastlægger mål og rammer for skolernes virksomhed, jf. folkeskolelovens § 40, stk. 2, 1. pkt. Herudover refererer skolelederen til kommunalbestyrelsen og indgår i den kommunale organisation på samme måde som andre kommunale ledere. Der er således intet til hinder for, at kommunalbestyrelsen som led i fastlæggelsen af mål og rammer for skolens virksomhed træffer beslutning om, at skolerne i kommunen ikke afholder obligatoriske test, medmindre de bliver det pålagt, jf. nedenfor. Ligeledes vil kommunalbestyrelsen kunne træffe beslutning om, at skolerne i kommunen skal afholde obligatoriske test også uden for de tilfælde, hvor det er blevet dem pålagt, jf. nedenfor. Skolelederne på skolerne i kommunen vil herefter tjenstligt være forpligtede til at føre kommunalbestyrelsens beslutning ud i livet på skolerne."

Børne- og Undervisningsministeriet kan endvidere fremhæve, at beslutningskompetencen flere steder i folkeskoleloven er tillagt skolelederen, uden at dette har indflydelse på kommunalbestyrelsens mulighed for at fastsætte mål og rammer efter folkeskolelovens § 40, stk. 2, og dermed for ansvarsforholdene i folkeskolen. Det gælder fx beslutninger om at lade ikke-læreruddannede undervise i folkeskolen, både som led i åben skole og som faglærere, at tilbyde

erhvervspraktik til eleverne i 6.-9. klasse, og at beslutte tidspunktet for afgivelse af de sidste standpunktskarakterer i fag, der ikke afsluttes med skriftlig prøve.

Herudover kan Børne- og Undervisningsministeriet henvise til, at lovforslaget blev fremsat den 27. februar 2020 og foreslås at træde i kraft den 14. april 2020. Der vil herefter alene være ca. to uger til at gennemføre eventuelle ændringer i forlængelse af lovændringen. Ministeriet kan ikke forudsætte, at kommuner og skoler landet over indleder arbejdet med at realisere en lovændring, før den er vedtaget i Folketinget.

Bemærkningerne giver derfor ikke anledning til at søge lovforslaget ændret.

4.1.2. Den pædagogiske anvendelse af resultaterne

Danmarks Lærerforening anfører, at det pga. af den grundlæggende usikkerhed om testresultater på elevniveau, bør det være klart, at resultater fra de nationale test i dette skoleår ikke kan eller skal anvendes på elevniveau i lærernes løbende evaluering af elevernes udbytte af undervisningen.

Skole og Forældre anfører, at evalueringen af de nationale test viser, at usikkerheden for testresultater fra de nationale test på individniveau er uantagelig stor. Det er derfor uhensigtsmæssigt, at der med lovforslaget er lagt op til, at resultater på dette niveau anvendes uændret på de skoler, der fortsat skal eller ønsker at anvende nationale test i overgangsperioden. Skole og Forældre vil derfor foreslå, at data med resultater på individniveau – ligesom det er tilfælde med trivselsmålingerne – anonymiseres, så hverken forældre eller lærere har adgang til dem og dermed udsættes for unødvendig støj i arbejdet med børnenes skolegang.

Børne- og Undervisningsministeriet bemærker, at det fremgår af lovforslagets § 1, nr. 2, at skolelederen kan træffe beslutning om ikke at anvende test, og at det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen (side 8), at: "I det omfang en elev har gennemført en test, vil skolelederen således skulle beslutte, om og på hvilken måde resultatet heraf skal anvendes sammen med andre elementer som led i den løbende evaluering til brug i vejledningen af den enkelte elev, den videre planlægning af undervisningen og underretning af forældrene med henblik på at tilrettelægge en undervisning og et forældresamarbejde, der understøtter eleven bedst muligt. Skolelederen vil kunne delegere denne beslutning til det undervisende personale."

Det er således forudsat, at skolelederen skal tage særskilt stilling til anvendelsen af resultaterne på elevniveau i det pædagogiske arbejde.

Bemærkningerne giver derfor ikke anledning til at søge lovforslaget ændret.

4.2. Udtagelse af klasser og skoler

4.2.1. Det repræsentative udsnit og den nationale præstationsprofil

BUPL forstår, at det ud fra styringsmæssige og forskningsmæssige logikker kan være ønskeligt at gennemføre nationale tests på et repræsentativt udsnit af landets skoler.

Danmarks Lærerforening beklager, at frivilligheden ikke gælder for alle skoler. Foreningen undrer sig samtidig over, at de 20 pct. ringest præsterende skolars resultater i overgangsåret ikke skal indgå i grundlaget for beregningen af landsgennemsnittet.

Dansk Friskoleforening er af den opfattelse, at der er store udfordringer forbundet med at anvende testresultater som politisk redskab for ranglister og styring af skolens indhold og form.

Danske Skoleelever er enige i, at det fortsat er vigtigt at have nationale målinger, som på aggregere niveau kan give et indtryk af elevernes faglige niveau og udvikling, og bakker derfor op om, at et repræsentativt udsnit af landets skoler fortsat skal gennemføre de nationale test i indeværende skoleår. Danske Skoleelever finder det endvidere fortsat formålstjenesteligt at offentliggøre disse resultater, således at det er muligt at lave sammenligninger på tværs af skolerne, med henblik på at sikre, at alle elever fortsat bliver mødt med tilsvarende undervisning, og at man tilsvarende sikrer, at der fortsat er et fokus på den faglige progression for alle elever.

Foreningen af Døgn- og Dagtilbud for udsatte børn og unge (FADD) og Socialpædagogerne anbefaler, at lovforslaget gælder alle elever.

KL anfører, at med en stikprøvekontrol for skoleåret 2019/2020 vil det være muligt at sammenligne resultaterne ved de nationale test på landsplan over tid. Det vil derimod ikke være muligt at foretage en tilsvarende sammenligning over tid på lokalt niveau. Med afsæt i lovforslagets fremtrædende formuleringer om, at det er skolens leder, der kan beslutte ikke at afholde og anvende test, vil det blive endnu vanskeligere for kommunerne at anvende testresultaterne i skoleåret 2019/2020 som led i kommunernes dialog om kvalitet med den enkelte skole og til at kunne følge den faglige udvikling på både skoleniveau og på kommunalt niveau.

Skolelederforeningen finder det positivt, hvis Børne- og Undervisningsministeriet fremover via stikprøver følger med i udviklingen på skolerne, så det ikke er alle elever på et givent klassetrin, der skal gennemføre testene.

Børne- og Undervisningsministeriet noterer sig, at de fleste af de hørte organisationer bakker op om, at der udtages et repræsentativt udsnit af klasser, der fortsat skal aflægge nationale test i skoleåret 2019/2020.

Børne- og Undervisningsministeriet bemærker, at der ikke med lovforslagets § 1, nr. 2, er foretaget en fravigelse af den sædvanlige ansvarsfordeling i folkeskolen, og at kommunalbestyrelsen derfor som led i fastlæggelsen af mål og rammer for skolens virksomhed kan træffe beslutning om, hvorvidt skolerne i kommunen afholder nationale test, jf. oven for under afsnit 4.1.1. om afholdelse af nationale test. Hvis kommunalbestyrelsen beslutter, at alle skoler skal afholde test, så vil kommunen have samme datagrundlag som i tidligere år og dermed mulighed for at følge den faglige udvikling på både skoleniveau og på kommunalt niveau.

Børne- og Undervisningsministeriet bemærker endvidere, at den nationale præstationsprofil (landsgennemsnittet) alene vil skulle opgøres på grundlag af resultaterne fra de klasser, der bliver udtaget i et repræsentativt udsnit på landsplan. Hvis beregningsgrundlaget udvides med en række andre elevers resultater, så skævvrider det repræsentativiteten og kan dermed gøre den nationale præstationsprofil uegnet som sammenligningsgrundlag. Det skal dog bemærkes, at der kan være skoler, der både indgår i de 20 pct. og bliver udtaget i det repræsentative udsnit på landsplan.

Bemærkningerne giver derfor ikke anledning til at søge lovforslaget ændret.

4.2.2. De 20 pct. ringest præsterende skoler

BUPL er uforstående overfor, at 20 pct. af skolerne med de elever, som afslutter folkeskolen med de ringeste afgangskarakterer i dansk og matematik, også i år skal gennemføre nationale tests. Foreningen peger på, at forskning har vist, at karakterer primært afhænger af elevernes sociale baggrund, og foreslår derfor, at skolerne i stedet udtages på baggrund af løfteevne, dvs. korrigeret for elevernes socioøkonomiske baggrund. BUPL fremhæver endvidere, at beslutningen efterlader medarbejdere og ledere med en oplevelse af at blive tvunget til at anvende kostbar undervisningstid på noget, der er ubrugeligt, samt børn og unge med en oplevelse af at blive stigmatiseret som elever på de dårligste skoler i landet.

Danmarks Lærerforening stiller sig uforstående overfor, at det er de 20 pct. ”ringest præsterende skoler”, der undtages frivilligheden, da testresultaternes usikkerhed på elevniveau omfatter alle elever. Foreningen noterer sig, at forslaget savner en klar begrundelse for, hvorfor de 20 pct. skoler skal være undtaget frivilligheden i indeværende skoleår.

Danske SOSU-skoler og Danske SOSU-skoler – Bestyrelserne er betænkelige ved udsigten til, at såkaldt ”dårligt præsterende” skoler fortsat pålægges at afvikle et erkendt dysfunktionelt testregime. Det er foreningernes opfattelse, at der ikke bør være obligatoriske test – ud over dem, der eventuelt pålægges et repræsentativt udsnit af skoler – så længe systemet er underlagt forbedrings- og udviklingsaktiviteter.

DI støtter, at de skoler, der har det fagligt laveste niveau ved afgangseksaminerne i 9. klasse, fortsat skal gennemføre de nationale test i denne periode, da det er særligt vigtigt at følge den faglige udvikling blandt disse skoler.

Frie Skolers Lærerforening anfører, at det er helt afgørende, at resultaterne af nationale test er pålidelige. Af samme årsag er foreningen uforstående overfor, at man vil fortsætte med at teste de 20 pct. af eleverne, som klarer sig dårligst i dansk og matematik, når det er konstateret, at disse test ikke giver et retvisende resultat på individniveau.

KL mener, at det er uhensigtsmæssigt, at det med lovforslaget foreslås, at de 20 pct. af landets skoler, som har præsteret ringest i de bundne prøver i dansk og matematik i 9. klasse, skal gennemføre de nationale test i skoleåret 2019/2020. KL mener, at de nationale test også skal understøtte eleverne på de af landets skoler, der har præsteret gennemsnitligt, eller som ligger i top i afgangsprøverne.

Rådet for Børns Læring bemærker, at der vil være en række folkeskoler, der ikke udbyder 8. og 9. klasse, og at det bør præciseres, hvordan man vil sikre, at disse skoler ikke undtages fra at blive udtaget til at gennemføre de nationale test.

Skole og Forældre finder det problematisk, at man på den ene side anerkender, at de nationale test ikke er gode nok og derfor gøres frivillige i dette skoleår, men samtidig fastholder, at testene skal gennemføres uændrede på de 20 pct. af landets skoler, der har præsteret ringest i dansk og matematik ved 9.-klasseprøverne. Foreningen anbefaler, at kun det repræsentative udsnit pålægges at aflægge de nationale test.

Skolelederforeningen er grundlæggende uenig i, at de 20 pct. af landets skoler, som har præsteret ringest i dansk og matematik ved 9.-klasseprøverne, fortsat skal gennemføre op til ti obligatoriske test i overgangsperioden. Skolelederforeningen finder det generelt problematisk, at de elever, der har det sværest, også er dem, der fortsat skal testes med et usikkert testredskab.

Socialpædagogerne ser helst, at fritagelsen er en mulighed for alle skoler – også for de 20 pct. som præsterer ringest, da denne form for testning er u hensigtsmæssig uagtet elevens niveau. Man skal i langt højere grad tage udgangspunkt i elevernes ressourcer og muligheden for at arbejde med deres livsduelighed.

Børne- og Undervisningsministeriet kan oplyse, at de 20 pct. ringest præsterende skoler vil blive udtaget til at aflægge nationale test, således at det sikres, at der er en ekstra opmærksomhed på, hvordan skolens elever klarer sig fagligt igennem hele skoleforløbet, så kommunen og skolen kan sætte ind. Der er således ikke nødvendigvis tale om, at resultaterne skal anvendes pædagogisk i forhold til den enkelte elev på skolen.

Med hensyn til den nærmere opgørelsesmetode kan oplyses, at udvælgelsen af skoler på baggrund af deres prøveresultater vil blive yderligere vanskeliggjort, hvis der skal suppleres med en opgørelse af skolernes løfteevne, ligesom det ikke er muligt at inddrage skoler, der ikke udbyder 8. og 9. klasse, i datasættet uden betydelige tilpasninger. Henset til, at opgørelsen alene skal bruges i ét år, og at der er meget kort tid til at implementere reglerne, er det besluttet ikke at komplicere opgørelsesmetoden.

Det bemærkes endvidere, at der efter lovforslaget skal ske en udtagning af de 20 pct. ringest præsterende skoler i dansk og matematik ved prøverne i 9. klasse. Der er således ikke tale om en vurdering af, om den pågældende udtagne skole har en tilstrækkelig kvalitet, men alene at skolen ligger i den nederste femtedel af skolerne med hensyn til prøveresultater i de to fag. Udtagningen sker på baggrund af afgangsklassernes resultater i skoleårene 2017/2018 og 2018/2019 og har således ikke en direkte sammenhæng med det faglige niveau hos de elever, som stadig går på skolen, og som vil skulle aflægge de nationale test.

Bemærkningerne giver derfor ikke anledning til at søge lovforslaget ændret.

4.3. Underretning af forældrene om resultaterne af test

Danmarks Lærerforening og FH hilser det velkomment, at lærerne i indeværende skoleår på grund af usikkerheden om resultaterne af nationale test på elevniveau ikke skal orientere forældrene om den enkelte elevs resultat, medmindre forældrene anmoder skolen herom.

Danske Skoleelever finder det vigtigt, at skole-hjem-samarbejdet generelt er i fokus, når der arbejdes med nationale test og evalueringsredskaber. Derfor er det både vigtigt i forbindelse med

de nuværende test, ligesom det også vil være vigtigt at have et stærkt fokus på i forbindelse med udarbejdelsen af de nye test.

Danske SOSU-skoler og Danske SOSU-skoler – Bestyrelserne finder, at det bør præciseres, at det er den enkelte elevens individuelle resultater, som forældrene i givet skal anmode om.

Frie Skolers Lærerforening finder det problematisk, at skolerne fortsat skal videregive informationer til forældrene på trods af, at de nationale test ikke er valide på individniveau. Med lovforslaget gives forældrene til de elever, som fortsat skal gennemføre de nationale test, ret til en tilbage melding om deres barns resultater.

KL mener, at der i lovforslaget er behov for at tydeliggøre, at det er skolelederen, der har ansvaret for at informere forældrene om beslutningen om, hvorvidt der afholdes nationale test. Såfremt testene afholdes, er der behov for at få tydeliggjort, at skolelederen også har ansvaret for at orientere forældrene om, at de kun bliver orienteret om testresultaterne, hvis de anmoder om det. Lige nu fremgår det blot, at skolelederen vil kunne orientere forældrene om beslutningen om, hvorvidt der afholdes nationale test, på sædvanligvis, fx via Aula.

Rådet for Børns Læring bemærker, at der er en risiko for, at resourcesvage forældre ikke vil efterspørge denne indsigt i barnets faglige formåen, hvilket kan bidrage til at øge den sociale ulighed i folkeskolen. Formandskabet mener derfor, at det bør fremgå, hvordan man vil sikre, at forældre oplyses om deres mulighed for at bede om resultatet af deres barns test. En udlevering af testresultater til forældre bør ledsages af tydelig information om den usikkerhed, der er forbundet med testresultatet.

Skolelederforeningen finder det positivt, at det kun er efter anmodning fra forældrene, at skolen skal underrette forældrene om resultaterne.

Børne- og Undervisningsministeriet kan oplyse, at det lovforslagets § 1, nr. 1, indebærer, at det gældende krav i folkeskolelovens § 13, stk. 1, 2. pkt., om, at forældrene skal underrettes skriftligt om resultaterne af test suppleres med en bestemmelse om, at forældrene alene skal underrettes om resultaterne af test, der er aflagt i skoleåret 2019/2020, efter anmodning. Der er ikke herved taget stilling til den vejledning, der gives i forbindelse med den skriftlige underretning af forældrene, herunder om underretningen sker i forbindelse med fx en skole-hjem-samtale, hvor elevens lærere kan sætte flere ord på resultatet og dets usikkerhed på elevniveau, eller om denne vejledning fremgår af den skriftlige underretning.

Ministeriet kan endvidere oplyse, at det fremgår af lovforslagets bemærkninger til § 1, nr. 1 (side 7), at: "Det bemærkes i den forbindelse, at forældrene fortsat alene vil have ret til skriftligt at blive underrettet om elevens resultater i form af en verbal profilbeskrivelse, men ikke indholdet af opgaverne, herunder de opgaver, der er stillet den enkelte elev og elevens besvarelse af opgaverne." Det bemærkes i denne forbindelse, at testresultater for den enkelte elev, grupper af elever, hold, klasser, skoler, kommuner og regioner m.v., bortset fra opgørelser på landsplan, samt testopgaver efter folkeskolelovens § 55 b, stk. 1, er fortrolige.

Med hensyn til oplysningen af forældrene om, hvorvidt der afholdes test, og om forældrenes mulighed for at blive underrettet om elevens resultater efter anmodning, kan oplyses, at kommuner og skoler som enhver offentlig myndighed har en forpligtelse til at vejlede borgerne inden for deres område. Når beslutningen om, hvorvidt skolen afholder nationale test som udgangspunkt ligger hos skolelederen, vil det være skolelederen, der har ansvaret for at orientere forældrene – både om, hvorvidt testene afholdes, og om, at forældrene kun får resultaterne af elevens aflagte test, hvis de beder om det. Derfor fremgår det også af lovforslagets bemærkninger til § 1, nr. 2 (side 8), at: ”Skolelederen vil kunne orientere forældrene og det undervisende personale om beslutningen om, hvorvidt der afholdes nationale test, på sædvanlig vis, fx via AULA.”

Bemærkningerne giver derfor ikke anledning til at søge lovforslaget ændret.

4.4. Nationale test i skoleåret 2020/2021 og frem

4.2.1. Overgangsårene

Danmarks Lærerforening beklager, at frivilligheden foreløbig er begrænset til indeværende skoleår, da frivilligheden burde indføres permanent. Foreningen mener endvidere, at dette års praksis med stikprøver burde være gældende frem til, at der foreligger en permanent løsning. Foreningen beklager, at der frem mod testperioden i skoleåret 2020/2021 kun vil blive foretaget mindre forbedringer af det eksisterende testsystem, da hele test- og evalueringssystemet bør gentænkes. Foreningen stiller sig endvidere uforstående overfor, at der allerede nu er lagt op til, at de nationale test vender tilbage i næste skoleår i revideret form, før der er sikkerhed for, at der er etableret et nyt testsystem som på afgørende vis ændrer usikkerheden ift. testresultaterne på elevniveau.

Foreningen af Døgn- og Dagtilbud for udsatte børn og unge (FADD) og Socialpædagogerne anbefaler, at de nationale test afskaffes for eftertiden og ikke kun 2019/2020.

Frie Skolers Lærerforening finder det positivt, at skoler har mulighed for selv at afgøre, hvilke test de anvender. Derfor burde de nationale test både i år og fremover suspenderes, til en anden løsning evt. findes. Da en revision af de nationale test kræver tid, især hvis pålideligheden af resultaterne skal sikres, foreslår foreningen, at skolernes mulighed for at vælge, hvilke test de gennemfører, som minimum også kommer til at gælde det kommende skoleår.

KL er positiv overfor, at der indsættes en solnedgangsklausul, og at det dermed understreges, at loven alene finder anvendelse i skoleåret 2019/2020.

Skolelederforeningen finder det meget positivt, hvis Børne- og Undervisningsministeriet fremover via stikprøver følger med i udviklingen på skolerne, så det ikke er alle elever på et givent klassetrin, der skal gennemføre testene.

Børne- og Undervisningsministeriet noterer sig, at der er forskellige holdninger til det hensigtsmæssige i at lade de nationale test fortsætte med mindre forbedringer i skoleåret 2020/2021 og frem til, at et nyt evaluering- og bedømmelsessystem kan sættes i kraft.

Det bemærkes, at de foreslåede ændringer alene vil finde anvendelse i skoleåret 2019/2020, og at alle elever derfor fra og med skoleåret 2020/2021 igen vil skulle aflægge nationale test.

Bemærkningerne giver derfor ikke anledning til at søge lovforslaget ændret.

4.2.2. Et nyt evaluerings- og bedømmelsessystem

BUPL forstår, at det ud fra styringsmæssige og forskningsmæssige logikker kan være ønskeligt at gennemføre nationale tests på et repræsentativt udsnit af landet skoler, men vil gerne advare imod, at man anvender samme logik til ikke at lave systemet grundlæggende om fremover. Det nye system fra 2021 skal ikke have som præmis, at resultaterne kan sammenlignes med de nuværende nationale tests, da det vil lægge markante begrænsninger på, hvilket nyt system som kan besluttes.

Danmarks Lærerforening og FH hilser det velkomment, at der påbegyndes et arbejde med at udvikle et nyt nationalt evaluerings- og bedømmelsessystem.

Dansk Friskoleforening anbefaler, at man fremadrettet lader det være frivilligt for folkeskolerne, om man ønsker at anvende nationale test i skolens evalueringspraksis.

Danske Skoleelever pointerer, at det på trods af, at de nationale test i 2019/2020 undtagelsesvis sættes i bero, fortsat er vigtigt at have et nationalt test- og evalueringsredskab, og at dette er standardiseret og gennemføres på samtlige af landets skoler. Dette skal være med til at sikre, at man på tværs af alle landets skoler sikrer, at der fortsat er fokus på, at alle elever skal mødes med god og tidssvarende undervisning, og at vi som fællesskab kan sikre, at dette også er den virkelighed, eleverne reelt møder til daglig. I den forbindelse er de nationale test for nuværende sammen med de nationale trivselsundersøgelser et vigtigt redskab til at sikre, at alle elever, upåagtet hvor de bor, mødes med god undervisning.

DI mener grundlæggende, at test- og bedømmelsesredskaber er afgørende elementer i at skabe og udvikle en evalueringskultur i folkeskolen, som kan sikre, at der løbende er fokus på elevernes faglige udvikling. Test- og bedømmelsesredskaber bør både have et sigte som et pædagogisk redskab, der kan hjælpe den enkelte lærer med at understøtte den faglige udvikling hos den enkelte elev, og som et styringsredskab, der løbende kan give et nationalt overblik over elevernes faglige udvikling og understøtter kommunernes muligheder for at agere. Derfor har DI støttet de nationale test, siden de blev indført. DI noterer sig, at evalueringen af de nuværende nationale test viser, at resultaterne på elevniveau er relativt usikre. Derfor støtter DI, at der udvikles et nyt, retvisende evaluerings- og bedømmelsessystem af høj kvalitet snarest muligt.

Foreningen af Døgn- og Dagtilbud for udsatte børn og unge (FADD) mener, at alle børn (og forvaltninger) skal fritages for yderligere test af denne art. Foreningen sætter endvidere et stort spørgsmålstejn ved, om der overhovedet er belæg for at teste, hvis vores fælles ærinde er at tilgode elevernes læring, dygtiggørelse og motivation for at uddanne sig mest muligt. Foreningen anbefaler, hvis der fortsat skal testes, at det undersøges nærmere, hvilke konsekvenser denne test og evalueringskultur har, på børn og unges mentale og psykiske sundhed.

Frie Skolers Lærerforening så allerhelst, at nationale test blev afskaffet, således at de fagprofessionelles egne tests og vurderinger anerkendes. Skal det være et krav, at skolerne også i fremtiden gennemfører nationale test, bør det kommende skoleår bruges til at klargøre formålet med disse. Foreningen påpeger, at hvis man i fremtiden ønsker, at evaluering og test i skolen skal kunne bruges pædagogisk og didaktisk, så er det afgørende, at der er respekt for lærernes professionelle vurdering, og evt. tests skal derfor afspejle den enkelte læreres pædagogiske praksis. I de videre overvejelser bør det ifølge foreningen grundigt overvejes, om de nationale test fører til urimeligt pres på eleverne og om det betyder, at undervisningen i for høj grad kommer til at tage sigte mod at opnå gode testresultater.

Rådet for Børns Læring støtter nationale test, men påpeger, at der er behov for at nytænke dem. I respekt for, at skolens interessenter har behov for både pædagogiske og styringsmæssige testværktøjer på nationalt niveau, bør det, som er brugbart ved de nationale test, fastholdes, og der bør bygges videre på den viden, der er opnået. Formandskabet finder det glædeligt, at man fortsat vil arbejde for at sikre et nationalt evaluering- og bedømmelsessystem i folkeskolen, der kan understøtte en bred evalueringkultur, og at man i udformningen af et sådant system tager en række centrale hensyn. Formandskabet anbefaler, at der udvikles et vurdering- og bedømmelsessystem, der tager højde for alle disse forskelligartede interesser, og derfor bør systemet indeholde en række forskellige værktøjer og vurderinger.

Skole og Forældre henviser i sit høringssvar til foreningens positionspapir fra anbefalingerne fra Rådgivningsgruppen for evaluering af de nationale test. Heraf fremgår bl.a., at Skole og Forældre tilslutter sig, at der fortsat er nationalt udviklede, standardiserede og obligatoriske test i folkeskolen. Positionspapiret er optrykt på side 62-64 i bilag 1 under BUU alm. del – bilag 82 (2019-20).

Socialpædagerne er bekymrede for, at den kontinuerlige måling af præstation og tendens til evaluering og selvevaluering kan være skadelig for børn og unges sunde udvikling af selvbillede og identitet. Socialpædagerne anbefaler, at hvis der fortsat skal testes, at det undersøges nærmere, hvilke konsekvenser denne test og evalueringkultur har, på børn og unges mentale og psykiske sundhed.

Børne- og Undervisningsministeriet har noteret sig den viden og de overvejelser om og idéer til et nyt evaluering- og bedømmelsessystem, som høringssvarene indeholder. Ministeriet er i gang med at overveje, hvordan parterne omkring folkeskolen bedst kan inddrages i det videre arbejde med at udvikle et nyt evaluering- og bedømmelsessystem.

4.5. Andre emner

KL anfører, at det fremgår af lovforslaget, at fraværet af et lokalt sammenligningsgrundlag på lokalt niveau, vil kunne få betydning for de tilsyns- og kvalitetssikringsopgaver mv., der baserer sig på resultaterne fra de nationale test, og at det fx gør sig gældende for kvalitetstilsynet og de kommunale kvalitetsrapporter. Det fremgår også, at de tilsyns- og kvalitetssikringsopgaver vil skulle gennemføres med de nødvendige tilpasninger, idet omfang skolelederne måtte beslutte ikke at afholde obligatoriske test. KL mener, at der her er behov for en tydeliggørelse af, hvad det er for ”nødvendige tilpasninger”, der henvises til.

Børne- og Undervisningsministeriet kan oplyse, at det fremgår af lovforslagets almindelige bemærkningers afsnit 2.2.2 (side 4) og bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 3 (side 10), at: "Det bemærkes i denne forbindelse, at fraværet af et sammenligningsgrundlag på lokalt niveau, vil kunne få betydning for de tilsyns- og kvalitets sikringsopgaver mv., der baserer sig på resultaterne af de nationale test. Det gør sig fx gældende for kvalitetstilsynet, jf. folkeskolelovens § 57 d, og de kommunale kvalitetsrapporter, jf. folkeskolelovens § 40 a. Disse tilsyns- og kvalitets sikringsopgaver vil således skulle gennemføres med de nødvendige tilpasninger, i det omfang skolelederne måtte beslutte ikke at afholde obligatoriske test."

Det betyder, at det vil afhænge af omfanget og karakteren af de data, den enkelte kommune har til rådighed, hvorvidt og hvordan det vil give mening at følge op i kvalitetsrapporterne. Hvis skolerne i kommunen eller kommunalbestyrelsen vælger ikke at afholde test, vil kommunen kun have data fra de eventuelle skoler og klasser i kommunen, som ministeriet har udtaget efter lovforslagets § 1, nr. 2. Hvis kommunalbestyrelsen derimod beslutter, at alle skoler skal afholde test, så vil kommunen have samme datagrundlag som i tidligere år. Kommunalbestyrelsen kan også beslutte selv at udtage et repræsentativt udsnit af skoler eller klasser i kommunen, så de sikrer sig et datagrundlag på kommunalt niveau eller skoleniveau.

Bemærkningerne giver derfor ikke anledning til at søge lovforslaget ændret.

Dansk Friskoleforening ønsker at understrege vigtigheden af, at friskoler og private grundskoler ikke er omfattet af kravet om at afvikle nationale test i skolen. Friskoler og private grundskoler skal "stå mål med" undervisningen i folkeskolen, men har netop friheden til at afprøve andre veje mod målet end flertallet.

Danmarks Private Skoler – Grundskoler og Gymnasier forudsætter, at den politiske aftale om nationale test ikke ændrer ved det forhold, at de frie grundskoler fortsat har mulighed for at deltage i de frivillige nationale test i de perioder, hvor der er åbent for frivillige test.

Danske Skoleelever foreslår, at det i forbindelse med udviklingen af et nyt test- og evalueringssystem, også gøres obligatorisk for landets fri- og privatskoler at gennemføre, så eleverne på disse skoletyper også kan få vished om at deres undervisning står mål med den deres kammerater i folkeskolen tilbydes.

Børne- og Undervisningsministeriet noterer sig, at der er forskellige holdninger til spørgsmålet om, hvorvidt fri- og privatskoler, efterskoler og frie fagskoler også skal kunne pålægges at afholde nationale test.

Ministeriet kan endvidere oplyse, at lovforslaget ikke har til hensigt at ændre reguleringen af disse skolers muligheder for at aflægge nationale test, og at skolerne derfor frivilligt kan tilmelde sig nationale test i den igangværende testperiode (1. marts til 30. april) på samme måde, som i tidligere år.